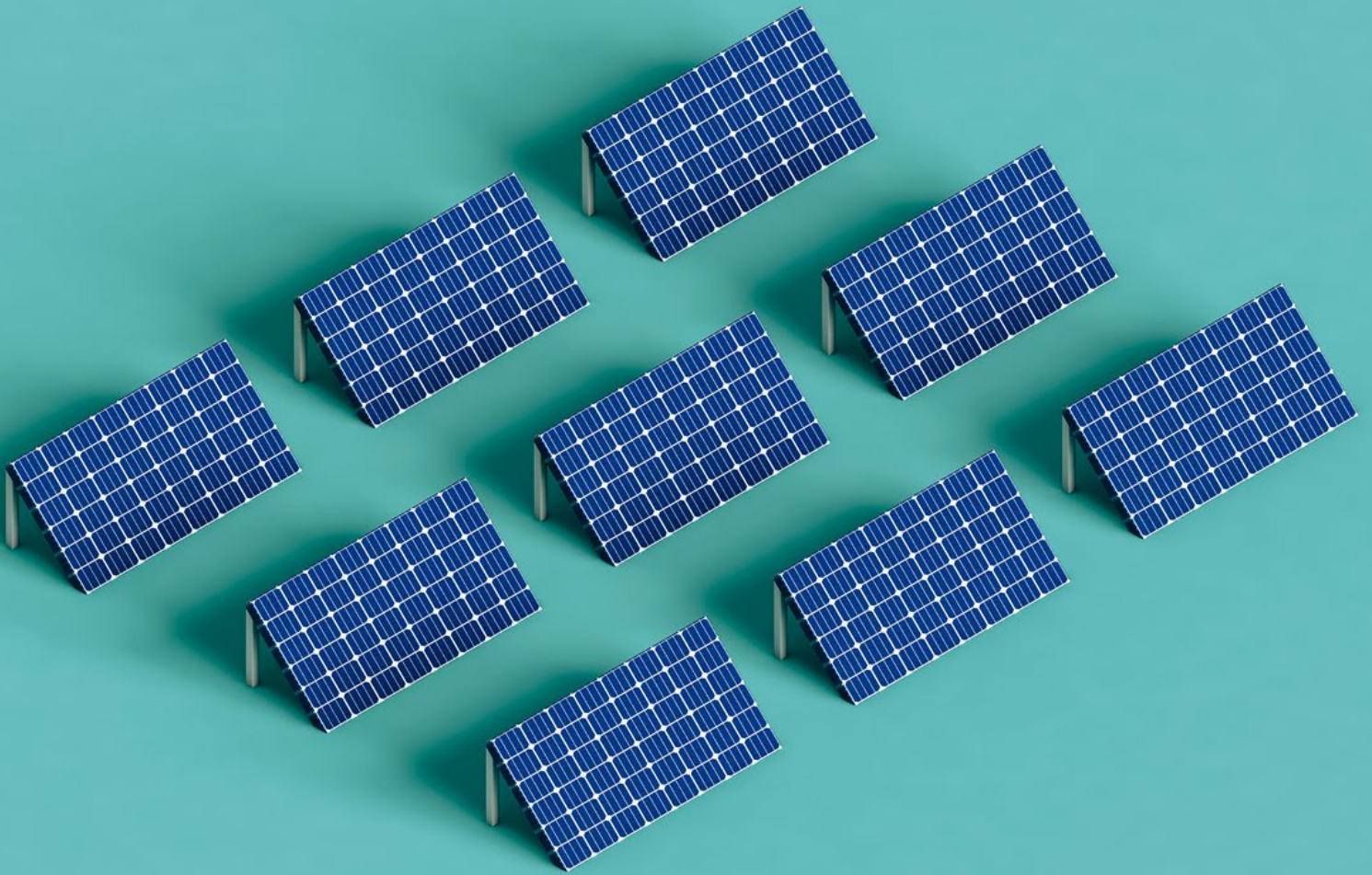

Klimaat- actieplannen

november 2022

Inhoud

1	Waarom een klimaatcommitment?	3
2	Actieplannen	3
3	Actieplan beursgenoteerde aandelen	7
3.1	Data	7
3.2	Doelstellingen	8
3.3	Druk	9
3.4	(Des)investeren	9
4	Actieplan bedrijfsobligaties	12
4.1	Data	12
4.2	Doelstellingen	13
4.3	Druk	13
4.4	(Des)investeren	14
5	Actieplan vastgoed	17
5.1	Data	17
5.2	Doelstellingen	18
5.3	Druk	19
5.4	(Des)investeren	20
6	Actieplan infrastructuur	22
6.1	Data	22
6.2	Doelstellingen	23
6.3	Druk	23
6.4	(Des)investeren	24
7	Actieplan private equity	26
7.1	Data	26
7.2	Doelstellingen	27
7.3	Druk	27
7.4	(Des)investeren	28
Bijlage 1	Overzicht alle beleggingscategorieën	29
	Begrippenlijst	30

1 Waarom een klimaatcommitment?

PMT, pensioenfonds van en voor bijna anderhalf miljoen Nederlanders, wil graag bijdragen aan het beperken van klimaatverandering. Wat heb je aan een pensioenuitkering in een wereld die niet leefbaar is? Bovendien is PMT als langetermijnbelegger ervan overtuigd dat klimaatbewuste beleggingen in de toekomst ook de beste financiële prestaties bieden. Daarnaast verwachten (of eisen) wetgever en maatschappij niets minder dan een duurzame beleggingsstrategie van PMT. Niet duurzaam beleggen is op termijn onwenselijk en risicovol.

Het Akkoord van Parijs

PMT draagt bij aan het hogere doel om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden. Aansluitend bij de doelen in het Akkoord van Parijs, het Nederlandse Klimaatcommitment¹ en het *Net Zero Asset Owner Commitment* van de *Institutional Investors Group on Climate Change* (IIGCC)². Deze afspraken vormen het raamwerk voor ons klimaatbeleid.

Vanuit dit beleid heeft PMT actieplannen opgesteld voor de [Relevante beleggingscategorieën](#). Zo streeft PMT naar een portefeuille waarin alle beleggingen een passende bijdrage leveren aan het Parijsakkoord. Zonder dat daarbij sectoren met veranderpotentieel op voorhand worden uitgesloten. Het uiteindelijke doel is om de totale beleggingsportefeuille te reduceren tot 'netto nul' in 2050 en daarmee ook bij te dragen aan een verandering in de reële economie.

2 Actieplannen

Rekening houden met het klimaat is niet nieuw voor PMT. PMT meet sinds 2015 de CO₂-voetafdruk van de aandelenportefeuille en sinds 2021 die van de bedrijfsobligatieportefeuille. Ook selecteert PMT zijn beleggingen al geruime tijd op duurzaamheidsfactoren en stimuleert het bedrijven werk te maken van duurzaamheidsthema's. Begin 2022 heeft PMT het klimaatengagementprogramma uitgebreid en aangescherpt.

De actieplannen in dit document gaan vooral over wat PMT nog te doen staat. Ieder actieplan begint met het vergaren van de juiste **data**. Vervolgens zijn **doelstellingen** voor sectoren en beleggingscategorieën vastgesteld. Inclusief verschillende instrumenten om deze doelstellingen te realiseren. Deze zijn beschreven in de rubrieken **druk** uitoefenen en **(des)investeren**.

- **1 Data:** Inzicht creëren op basis van zo betrouwbaar mogelijke data over de mate waarin beleggingen wel of niet passen bij een [1,5-graden pad](#).
- **2 Doelstellingen:** Doelstellingen formuleren per beleggingscategorie en per sector om ervoor te zorgen dat alle beleggingen bewegen naar een [1,5-graden pad](#).
- **3 Druk uitoefenen:** Invloed uitoefenen op bedrijven, overheden en externe fondsen om de uitstoot te verminderen.
- **4 (Des)investeren:** Beleggingsposities met beperkte veranderpotentie afbouwen of helemaal verkopen, en juist posities vergroten in beleggingen die wél een positieve impact hebben op het klimaat.

Impact in de reële economie door sectorbenadering

PMT vindt het belangrijk om bij te dragen aan daadwerkelijke CO₂-reductie in de reële economie. Dit betekent dat PMT ernaar streeft om verandering te bewerkstelligen in de sectoren die nodig zijn om de energietransitie tot een succes te maken.

1 PMT is één van de ondertekenaars van het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse Klimaatakkoord: [Home - Klimaatcommitment](#)

2 PMT heeft het IIGCC net zero commitment ondertekend: [Paris Aligned Investment Initiative – Investing for a net zero future](#)

Eind 2020 heeft PMT reductiedoelstellingen geformuleerd voor zeven CO₂-intensieve sectoren voor het jaar 2030. Welke uitstootreductie voldoende is om de klimaatdoelen van het Akkoord van Parijs te halen, verschilt per sector en is mede afhankelijk van de mogelijkheden die een sector of bedrijf heeft om de uitstoot te reduceren. De uitstootreductie bij vastgoed kan bijvoorbeeld worden uitgedrukt in de uitstoot per vierkante meter. En in de staalsector per geproduceerde kilo staal. PMT kiest dus bewust voor een sectoraanpak, in plaats van hoofdzakelijk te sturen op CO₂-reductie op het niveau van de totale beleggingsportefeuille. Een dergelijke verlaging is relatief eenvoudig te implementeren door CO₂-intensieve sectoren, zoals olie- en gas, in zijn geheel uit te sluiten. Dit gaat niet noodzakelijkerwijs gepaard met een reële CO₂-reductie.

Zoals bekend vraagt de productie van staal veel energie. Tegelijk blijft de vraag naar staal vanuit de maatschappij bestaan, onder meer om windturbines en elektrische voertuigen te bouwen. PMT kan vanuit zijn rol als aandeelhouder invloed behouden en staalbedrijven stapsgewijs bewegen naar een duurzamer productiemodel.

Tegelijkertijd erkent PMT dat het onwaarschijnlijk is dat elk bedrijf deze transitie kan maken en de uitstoot binnen afzienbare tijd voldoende weet te reduceren. In deze gevallen bepalen kritische afwegingen of deze beleggingen wel of niet in de portefeuille passen.

Concrete acties

- PMT draagt actief bij aan oplossingen via impactinvesteringen en heeft de ambitie om in 2030 € 4 miljard te beleggen in investeringen die direct bijdragen aan de energietransitie.
- PMT belegt niet in de 20% slechtst scorende aandelen in de benchmark op het gebied van klimaat in de carbon intensieve sectoren. In de praktijk is dat percentage hoger vanwege het gebruik van verschillende ESG-screenings en uitsluitingen als gevolg van engagement.
- Als actieve aandeelhouder gaat PMT in gesprek met de bedrijven uit CO₂-intensieve sectoren die het nog wel in de portefeuille heeft en spoort hen aan verder te verduurzamen.
- PMT stelt elke twee jaar opnieuw vast met welke bedrijven het in gesprek gaat en welke doelstellingen en consequenties daaraan worden gekoppeld.
- PMT wil uiterlijk per 2030 geen bedrijven meer in de portefeuille die niet aan het Parijsakkoord voldoen. Tot die tijd wil PMT doorlopend 10 tot 20% meer bedrijven in de aandelenportefeuille hebben die op koers liggen voor een 1,5-graden pad in vergelijking tot het brede aandelenuniversum.
- PMT heeft data nodig om 'Paris alignment' te meten, en wil beursgenoteerde bedrijven in CO₂-intensieve sectoren uitsluiten als deze per 2025 nog geen data beschikbaar hebben gesteld waarmee PMT kan beoordelen of zij op koers liggen voor een 1,5-graden pad.
- In de vastgoedportefeuille draagt PMT bij aan CO₂-reductie door woningen te renoveren.
- PMT selecteert en monitort de vermogensbeheerders die namens PMT investeren mede op de kwaliteit van hun klimaatbeleid.
- PMT herijkt jaarlijks de actieplannen uit dit document. Hierbij wordt rekening gehouden met nieuwe omstandigheden, zoals ontwikkelingen in de brede markt, beleidswijzigingen en nieuwe wetenschappelijke inzichten.

Relevante beleggingscategorieën

PMT heeft voor de relevante beleggingscategorieën actieplannen opgesteld:

- beursgenoteerde aandelen
- bedrijfsobligaties
- vastgoed
- infrastructuur
- private equity

Een beleggingscategorie is als relevant aangemerkt op basis van:

- 1 mogelijkheden om de CO₂-uitstoot te beïnvloeden;
- 2 mogelijkheden om te meten welke bijdrage de beleggingen leveren aan de energietransitie;
- 3 de omvang van de betreffende beleggingscategorieën in de portefeuille.

Ook binnen de andere beleggingscategorieën onderneemt PMT actie. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de totale beleggingsportefeuille, waarin de beleggingscategorieën zijn gerangschikt op basis van verwachte invloed op reële uitstoot.

De mogelijkheden om invloed uit te oefenen en de mogelijkheden om bij te dragen aan reële CO₂-reductie veranderen door de tijd. Het is aannemelijk dat PMT het aantal beleggingen die als relevant worden gedefinieerd in de toekomst verder zal uitbreiden.

PMT neemt voortrekkersrol maar kan het niet alleen

Het streven is om steeds een flinke stap vooruit te lopen op de bredere economie. Op dit moment heeft PMT in CO₂-intensieve sectoren in verhouding ongeveer twee keer zoveel bedrijven in de portefeuille die op koers liggen om het twee-graden-pad van de IEA te halen dan de brede markt ([zie 3.4 \(Des\)investeren](#)).

PMT heeft vertrouwen in de haalbaarheid van zijn klimaatbeleid, maar benadrukt dat succes ook in grote mate afhankelijk is van de mate waarin overheden, bedrijven en andere grote beleggers handelen naar het Parijsakkoord. In Nederland mag PMT dan een van de grootste pensioenfondsen zijn, op wereldschaal is zijn invloed beperkt.

Risico-rendementsverhouding

In alle gevallen geldt dat huidige en toekomstige maatregelen alleen van toepassing zijn als de portefeuille daarmee passend blijft bij het beoogde risico-rendementsprofiel en het strategische beleggingskader, waarin onder meer de beleggingsbeginselen van PMT zijn opgenomen.

3

Actieplan beursgenoteerde
aandelen

3

Actieplan beursgenoteerde aandelen

3.1 Data

✓ Meten op basis van sectorspecifieke maatstaven

PMT meet de voortgang op de doelstellingen voor de meest CO₂-intensieve sectoren op basis van data van het Transition Pathway Initiative (TPI)³. Deze methode wordt in de beleggingssector als een van de meest allesomvattende gezien. Op dit moment kent PMT op basis van TPI de CO₂-intensiteit van 71 bedrijven in de portefeuille uit de CO₂-intensieve sectoren. Deze bedrijven zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor 63% van de uitstoot van de totale aandelenportefeuille. PMT verwacht dat soortgelijke data (ofwel door TPI, ofwel door een andere dataprovider) op korte termijn voor een bredere groep bedrijven beschikbaar komt.

✓ Meten van brede aandelenportefeuille

PMT meet op basis van gegevens van dataprovider ISS ook de uitstoot van alle andere aandelenbeleggingen. Uitgebreide informatie over alle CO₂-metingen is te vinden in het jaarverslag van PMT.

✓ Beoordelen van klimaatbeleid

PMT monitort de kwaliteit van het klimaatbeleid van bedrijven door te kijken naar ESG-scores (environmental, social, governance) die worden verstrekt door onder meer dataprovider MSCI. Deze scores gaan niet alleen over de reductiedoelstellingen en CO₂-uitstoot, maar ook over de kwaliteit van de actieplannen van bedrijven. Informatie over plannen en concrete acties van bedrijven helpen PMT om de bedrijven met veranderpotentie te onderscheiden van de bedrijven die achterblijven.

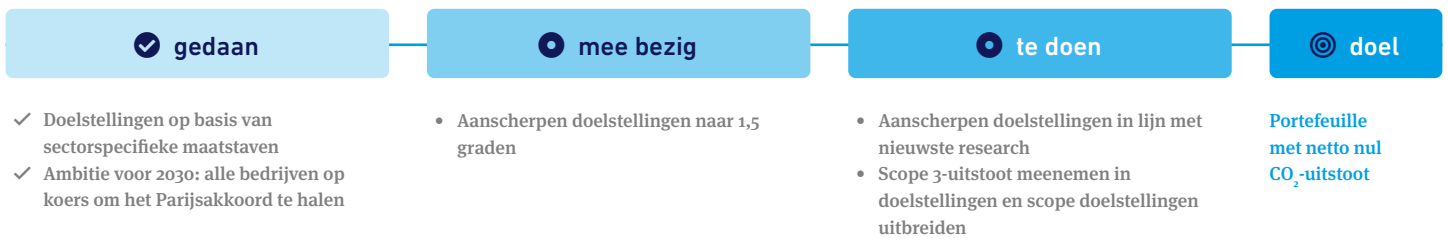
● Nog beter inzicht in kwaliteit van klimaatbeleid

PMT streeft ernaar om nog meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van het klimaatbeleid van bedrijven, bijvoorbeeld door sectorspecifieke scorekaarten (score cards) te hanteren. Het doel is om inzichtelijk te krijgen of een bedrijf genoeg doet om op een [1,5-graden pad](#) uit te komen.

3 [Transition Pathway Initiative](#)

3.2 Doelstellingen

✓ Doelstellingen op basis van sectorspecifieke maatstaven

PMT hanteert de volgende reductiedoelstellingen voor uitstoot-intensieve sectoren voor 2030:

Sector	Meeteenheid	Doelstelling
Luchtvaartmaatschappijen	Gram CO ₂ per RTK (Revenue tonne kilometres)	616,00
Aluminiumproducenten	Ton CO ₂ e per geproduceerde ton aluminium	3,07
Autofabrikanten	Gemiddelde uitstoot van nieuw geproduceerde auto's in gram CO ₂ per kilometer	41,00
Cementproducenten	Ton CO ₂ per geproduceerde ton cementproduct	0,42
Elektrische nutsbedrijven	Ton CO ₂ e per geproduceerde megawattuur energie	0,14
Olie- & Gasindustrie	Gram CO ₂ e per geproduceerde megajoule energie	40,95
Staalproducenten	Ton CO ₂ per geproduceerde ton staal	1,13

Deze reductiedoelstellingen zijn gebaseerd op berekeningen van TPI en gaan ervan uit dat de opwarming van de aarde binnen de 1,5 graden blijft. TPI heeft hiervoor gebruik gemaakt van IEA-scenario's uit 2020. Alleen voor aluminiumproducenten en autofabrikanten wordt gebruik gemaakt van het beneden-de-2-graden-scenario van de IEA uit 2017. Voor deze twee sectoren zijn de benodigde data nog niet beschikbaar. In zijn jaarverslagen rapporteert PMT over de voortgang op de sectordoelstellingen.

✓ Ambitie voor 2030: alle bedrijven op koers om het Parijsakkoord te halen

PMT wil uiterlijk per 2030 geen bedrijven meer in de portefeuille die niet aan het Parijsakkoord voldoen. Tot die tijd wil PMT doorlopend 10 tot 20% meer bedrijven in de aandelenportefeuille hebben die op koers liggen voor een [1,5-graden pad](#) in vergelijking tot het brede aandelenuniversum.

• Aanscherpen van doelstellingen naar 1,5 graden (aluminiumproducenten en autofabrikanten)

PMT wil de huidige doelstellingen voor de aluminiumproducenten en voor autofabrikanten aanscherpen naar een 1,5-graden pad wanneer de benodigde data hiervoor beschikbaar is. Deze wordt op korte termijn verwacht.

• Aanscherpen doelstellingen in lijn met nieuwste research

Onderzoek biedt steeds nieuwe inzichten in de mate waarin verschillende sectoren een bijdrage moeten leveren om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graden. PMT is van plan om zijn doelstellingen aan te passen naar deze inzichten.

• Scope 3 uitstoot meenemen in doelstellingen en scope doelstellingen uitbreiden

In (sub-)sectoren waarin bedrijven invloed hebben op de scope 3-uitstoot en waarin de scope 3-uitstoot een belangrijk onderdeel vormt van de totale uitstoot, neemt PMT deze mee in de doelstellingen. Ook voor de CO₂-intensieve sectoren waarvoor op dit moment nog geen passende manier is om de scope 3-uitstoot te meten, zoals de chemiesector, wil PMT sectorspecifieke doelstellingen hanteren zodra hiervoor passende data beschikbaar komt.

3.3 Druk

- ✓ Klimaatengagement programma met grote uitstoters
- ✓ Uitbreiding van klimaatengagement programma naar alle olie- en gasbedrijven
- ✓ Gebruik van klimaatresoluties

- Uitvoering van het uitgebreide engagementprogramma

- Verdere uitbreiding van het klimaatengagement programma
- Evaluatie en herziening van het klimaatengagement programma

Bedrijven voldoen aan 'net zero' doel

✓ Klimaatengagement-programma met grote uitstoters

Het voeren van aandeelhoudersgesprekken (engagement) is een belangrijk instrument om verandering teweeg te brengen en wordt al jaren door PMT ingezet. In de eerste fase heeft PMT aangedrongen op de verstrekking van klimaatgerelateerde gegevens en doelstellingen. In een volgende fase gaat PMT erop letten dat de doelstellingen ook daadwerkelijk in lijn zijn met een [1,5-graden pad](#). Bedrijven die onvoldoende voortgang tonen, kunnen worden uitgesloten.

✓ Uitbreiding van klimaatengagement programma naar alle olie- en gasbedrijven

Begin 2022 heeft PMT engagement significant uitgebreid en de eisen aan bedrijven aangescherpt. Op dit moment loopt een programma waarin PMT praat met alle bedrijven in de aandelenportefeuille binnen de olie- en gassector en de relatieve achterlopers binnen de nutsbedrijven.

✓ Gebruik van klimaatresoluties

PMT steunt op aandeelhoudersvergaderingen klimaatresoluties als deze passen bij het Akkoord van Parijs. Zo stemt PMT sinds 2017 ieder jaar voor de meeste klimaatresoluties die aandeelhoudersorganisatie Follow This indient. Ook dient PMT zelf klimaatresoluties in. De ervaring leert dat alleen al de aankondiging van dit middel impact kan hebben en dat het bedrijven motiveert om een klimaatvriendelijker koers in te zetten.

• Verdere uitbreiding van het klimaatengagement-programma

PMT heeft de intentie om vanaf 2023 het engagementprogramma stapsgewijs uit te breiden naar andere CO₂-intensieve sectoren, die op dit moment verantwoordelijk zijn voor de grote vraag naar fossiele energie.

• Evaluatie en herziening van het klimaatengagement-programma

Iedere twee jaar wordt het engagementprogramma geëvalueerd en aangescherpt op basis van onder meer de eerdere ervaringen en de voortgang die in de verschillende sectoren wordt gemaakt.

3.4 (Des)investeren

- ✓ Uitsluiten van kolenproducenten, bedrijven met lage ESG score en CO₂-intensieve bedrijven met een lage energietransitie score
- ✓ Uitsluiting op basis van klimaatengagement

- Evaluatie bedrijven in huidig engagementprogramma
- Onderzoek naar mogelijkheden om klimaatcriteria verder aan te scherpen

- Mogelijk meer uitsluitingen als gevolg van engagement
- Strategieherziening met mogelijke aanscherping klimaatcriteria

Alle beleggingen binnen aandelenportefeuille passen bij 'net zero' doel

✓ Uitsluiten van kolenproducenten, bedrijven met een lage ESG-score en CO₂-intensieve bedrijven met een lage energietransitie-score

Sinds 2018 investeert PMT niet meer in bedrijven met een relatief lage ESG-score. Bedrijven in ontwikkelde landen moeten minimaal een BBB MSCI ESG-score hebben, en een BB MSCI ESG-score voor bedrijven

in opkomende landen. Per 2020 zijn ook kolenproducenten uit de aandelenportefeuille gehaald⁴. Daarnaast is in 2021 een aanvullende klimaatscreening geïmplementeerd, waarmee in de CO₂-intensieve sectoren 20% van de slechtst presterende bedrijven op een energietransitiescore uit de portefeuille wordt verwijderd. In de screenings wordt zowel de huidige CO₂-uitstoot van bedrijven beoordeeld, als de reductiedoelstellingen en maatregelen van bedrijven.

✓ Uitsluiting op basis van klimaatengagement

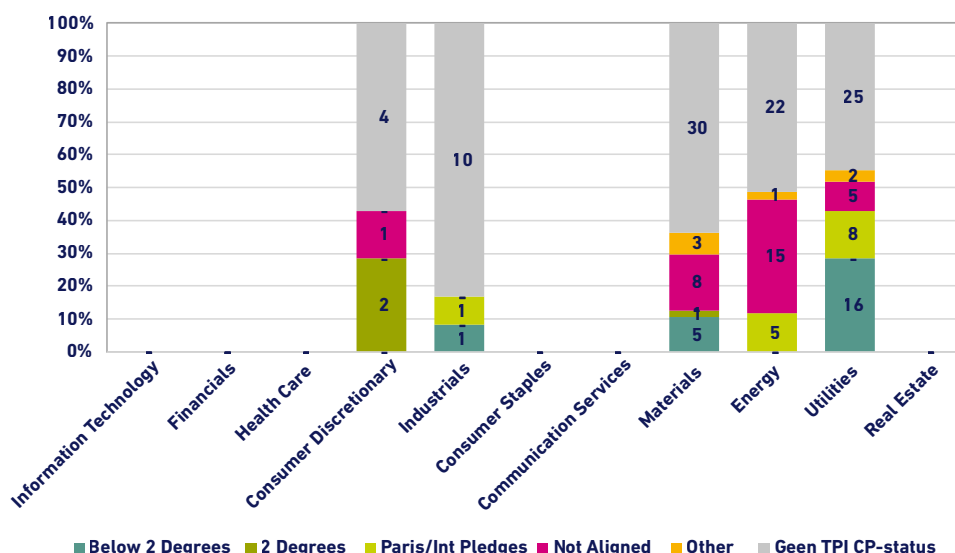
PMT sluit bedrijven uit als deze op de geplande evaluatiemomenten onvoldoende voortgang boeken.

Gevolgen van uitsluitingen

PMT vergelijkt de CO₂-uitstoot van zijn aandelenportefeuille met die van een brede aandelenindex ('de benchmark'). Als gevolg van screenings en uitsluitingen, was de voetafdruk van PMT's aandelenportefeuille 24,3% lager dan die van de benchmark.

Metingen tonen dat op dit moment 29% van de CO₂-intensieve bedrijven in PMT's portefeuille, waarvan data beschikbaar is, op koers ligt om het twee-graden pad van de IEA te halen (zie onderstaande grafiek). Dat is bijna twee keer zoveel als de totale markt. Van alle bedrijven die TPI heeft onderzocht in 2021, lag 16% in lijn met de doelstellingen van dit scenario.

TPI carbon performance scores bedrijven aandelenportefeuille

• Mogelijk meer uitsluitingen als gevolg van engagement

Het aantal uitgesloten bedrijven kan toenemen als straks het engagementprogramma wordt uitgebreid en de criteria worden aangescherpt.

• Strategieherziening met mogelijke aanscherping klimaatcriteria

PMT onderzoekt de mogelijkheden om binnen de beursgenoteerde aandelenportefeuille de beleggingsposities in bedrijven die een positieve impact leveren aan de energietransitie, te vergroten en de klimaatcriteria aan bedrijven verder aan te scherpen. Om te bepalen of het nodig is om de criteria aan te scherpen, kijkt PMT onder andere naar het aantal bedrijven in de CO₂-intensieve sectoren dat op koers ligt om de sectordoelstellingen te behalen ([zie ook 3.2 Doelstellingen](#))

Als bedrijven in CO₂-intensieve sectoren per 2025 onvoldoende informatie beschikbaar stellen om te kunnen beoordelen of zij op koers liggen, is PMT voornemens om deze uit te sluiten.

⁴ PMT sluit producenten van (niet-metallurgische) steenkolen uit. Deze sector heeft vrijwel geen veranderpotentieel. Het gebruik van kolen moet drastisch omlaag voor het realiseren van de energietransitie. PMT hanteert GICS-classificatie level 4 'Coal & Consumable Fuels' voor de definitie van kolenproducenten.

4

Actieplan bedrijfsobligaties

4 Actieplan **bedrijfsobligaties**

4.1 Data

✓ **Meten op basis van sectorspecifieke maatstaven**

Waar mogelijk meet PMT de CO₂-uitstoot van de beleggingen in de CO₂-intensive sectoren door middel van de data van TPI. PMT kan op dit moment met behulp van deze data voor 41 bedrijven binnen de bedrijfsobligatieportefeuille de carbon performance meten. Deze zijn samen verantwoordelijk voor 19% van de uitstoot van alle obligatieportefeuilles⁵. PMT verwacht dat soortgelijke data op korte termijn voor een bredere groep bedrijven beschikbaar komt.

✓ **Meten van de brede bedrijfsobligatieportefeuille**

Sinds 2020 meet PMT de carbon footprint van zijn beleggingen in bedrijfsobligaties op basis van de PCAF methodiek (EVIC)⁶. Deze cijfers zijn te vinden in het jaarverslag van PMT.

✓ **Beoordelen van klimaatbeleid**

De kwaliteit van het klimaatbeleid van bedrijven in de bedrijfsobligatieportefeuilles wordt gemeten aan de hand van de ESG-scores van MSCI (die ook in de aandelenportefeuille gebruikt worden), en ESG-beoordelingen van de verschillende beheerders.

✓ **Meten van omzet uit energieproductie met kolen en niet-conventionele productie van olie en gas**

Voor nutsbedrijven wordt gemeten welk deel van omzet afkomstig is uit energieproductie met kolen en voor bedrijven in de olie- en gassector gemeten welk percentage van de omzet gerelateerd is aan niet-conventionele productiemethoden (zoals teerzanden en schaliegas).

✓ **Meten van exposure naar green bonds**

De waarde van de beleggingsposities in *green bonds* (groene obligaties) wordt gemeten.

● **Inzicht vergroten in de kwaliteit van klimaatbeleid**

PMT streeft ernaar om nog meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van het klimaatbeleid van bedrijven in de obligatieportefeuille, bijvoorbeeld door sectorspecifieke scorekaarten (score cards) te hanteren.

⁵ 19% van de totale scope 1 en 2-uitstoot. De 41 bedrijven zijn verantwoordelijk voor 12% van de scope 1, 2 én 3-uitstoot.

⁶ PCAF

4.2 Doelstellingen

De doelstellingen en ambities voor de obligatieportefeuilles zijn dezelfde als die voor beursgenoteerde aandelen ([zie 3.2 Doelstellingen](#)). Eventuele aanscherpingen van deze doelstellingen zijn ook van toepassing op de obligatieportefeuilles.

4.3 Druk

✓ Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria

PMT selecteert fondsbeheerders die zich inzetten voor CO₂-reductie in hun fonds en motiveert hen waar nodig om ambitieuzere stappen te nemen. Hierbij wordt onder meer gekeken naar ESG-factoren (specifiek die gaan over de energietransitie) in het beleggingsproces, de kwaliteit van de rapportage en concrete succesvoorbeelden die de beheerder kan laten zien.

Beheerders kunnen besluiten om bedrijven met een ontoereikend klimaatbeleid niet te financieren (binnen de beleggingen die overblijven na de screenings die worden beschreven bij [4.4 \(Des\)investeren](#)), en juist wel te beleggen in bedrijven die vooroplopen. Ook kunnen beheerders met instellingen die obligaties uitgeven in gesprek gaan over het klimaatbeleid.

Minimale ESG-eisen die aan iedere obligatieportefeuillebeheerder gesteld worden, zijn:

- De beheerder is UNPRI⁷ ondertekenaar
- De beheerder heeft een Asset-Class-specifiek Verantwoord Beleggen beleid
- ESG-factoren worden geïntegreerd in het beleggingsproces

Het ESG-beleid van de beheerder wordt jaarlijks geëvalueerd. Als er sprake is van een minder sterk ESG-beleid, dan wordt de beheerder hier op aangesproken.

✓ Beheerders gaan dialoog aan met bedrijven over het klimaatbeleid

Als obligatiehouder heeft PMT geen stemrecht, wat wel het geval is bij aandelenbeleggingen. Het direct door PMT aangestuurde klimaatengagementprogramma is daarom momenteel gericht op de aandelenbeleggingen, vanuit de verwachting dat PMT via deze route meer impact kan maken. De verschillende beheerders die namens PMT investeren in bedrijfsobligaties, spreken zelf bedrijven aan op hun klimaatbeleid als ze het er niet mee eens zijn.

⁷ [PRI | Home \(unpri.org\)](#)

Gestructureerde bondholderengagement staat nog in de kinderschoenen. Als eerste stap heeft PMT in 2021 zijn engagement op incidenten en controverses via een externe engagementprovider uitgebreid, met een bredere dekking van bedrijven in PMT's bedrijfsobligatieportefeuilles. De engagementonderwerpen kunnen ook betrekking hebben op klimaatgerelateerde onderwerpen.

🔴 **Uitbreiding monitoring van klimaatbeleid (externe) beheerders**

Naar mate de standaard voor een goed klimaatbeleid zich verder ontwikkelt zullen beoordelingscriteria opnieuw aangescherpt worden.

4.4 (Des)investeren

✓ **Uitsluiting van bedrijven met lage ESG-score, en nutsbedrijven en olie- en gasbedrijven met slechte performance op klimaatcriteria**

In de obligatieportefeuilles zijn verschillende ESG-screenings geïmplementeerd.

Voor de investment grade portefeuille worden bedrijven met een MSCI ESG-rating (waar het klimaatbeleid onderdeel van uitmaakt) onder BBB niet geselecteerd. Voor de beleggingen in hoogrentende bedrijfsobligaties is de grens BB. Anders dan bij de aandelenportefeuille wordt er binnen de bedrijfsobligatieportefeuille ook belegd in private bedrijven. Voor veel private bedrijven is geen MSCI ESG-rating beschikbaar. In dat geval laat PMT een bedrijf alleen opnemen als deze op basis van de eigen ESG-beoordeling een ESG-score heeft die vergelijkbaar is met een MSCI ESG-rating van BBB of hoger (of BB voor hoogrentend).

Naast bovengenoemde screening kent de bedrijfsobligatieportefeuille nog twee klimaat specifieke screenings:

- Nutsbedrijven waarvan de omzet voor meer dan 30% gebaseerd is op de energieopwekking met behulp van kolen komen niet in aanmerking voor opname in het benchmarkuniversum.
- Bedrijven die meer dan 10% van de omzet behalen uit olie- en gaswinning uit niet-conventionele productiemethoden (zoals teerzanden en schaliegas) worden uitgesloten.

✓ **Uitsluiting op basis van klimaatengagement**

Bedrijven kunnen uitgesloten worden wanneer er onvoldoende voortgang wordt geboekt met engagement in de aandelenportefeuille. In dat geval wordt ook niet langer geïnvesteerd in de bedrijfsobligaties van het betreffende bedrijf.

✓ **Beheerders wegen ESG mee in selectie binnen resterend universum**

Binnen het resterende universum kunnen de actieve beheerders hun eigen keuzes maken, waarbij een vereiste is dat ESG-aspecten worden meegewogen.

✓ Investeren in green bonds waar passend

PMT vraagt aan zijn actieve managers om bij een vergelijkbare rendementsverwachting de voorkeur te geven aan green, social of sustainable bonds. Deze obligaties worden gezien als middel om bedrijven te stimuleren extra vergroeningsmaatregelen te nemen of bij te dragen aan sociale vraagstukken. Medio 2022 investeerde PMT in totaal zo'n 1,67 miljard euro in green bonds. Het hoogste aandeel green bonds is in de bedrijfsobligatieportefeuille Euro: zo'n 8,5% van de beleggingen in deze beleggingscategorie bestaat uit green bonds. Belangrijker dan de vraag of een obligatie een dergelijk label heeft, vindt PMT echter wat een bedrijf op totaalniveau doet. PMT investeert bij voorkeur in een 'gewone' obligatie van een bedrijf dat een sterk klimaatbeleid heeft, dan in een groene obligatie van een bedrijf dat voor de rest sterk achterblijft. Daarom maakt PMT geen gebruik van een harde doelstelling op de positie in green, social of sustainable bonds.

🔴 Klimaatscreening aanscherpen op basis van nieuwe data

Naar mate de datakwaliteit en beschikbaarheid toenemen, zullen de klimaatscreenings verder aangescherpt worden. Bij voorkeur en mits operationeel haalbaar, wordt voorspellende data gebruikt en een beleid in lijn met de aandelenportefeuille gehanteerd. Voor de ontwikkeling van klimaatscreenings wordt er samengewerkt met de beheerders van de obligatieportefeuilles. Zo maakt PMT gebruik van hun kennis en wordt toegewerkt naar meer consistentie in het klimaatbeleid in de verschillende portefeuilles.

🔴 Strategieherziening met mogelijke aanscherping klimaatcriteria

De volgende strategieherziening, die wordt verwacht in 2025, is een belangrijk peilmoment om te beoordelen in hoeverre PMT op koers ligt om zijn ambitie te realiseren. Dat wil zeggen: per 2030 niet meer investeren in bedrijven die niet op koers liggen voor een 1,5-graden pad. Zie ook de omschrijving van de ambitie voor 2030 in paragraaf 3.2 Doelstellingen. Als beursgenoteerde bedrijven in de carbon-intensieve sectoren per 2025 onvoldoende informatie beschikbaar stellen om te kunnen beoordelen of zij op koers liggen, is PMT voornemens om deze uit te sluiten.

5

Actieplan vastgoed

5 Actieplan vastgoed

5.1 Data

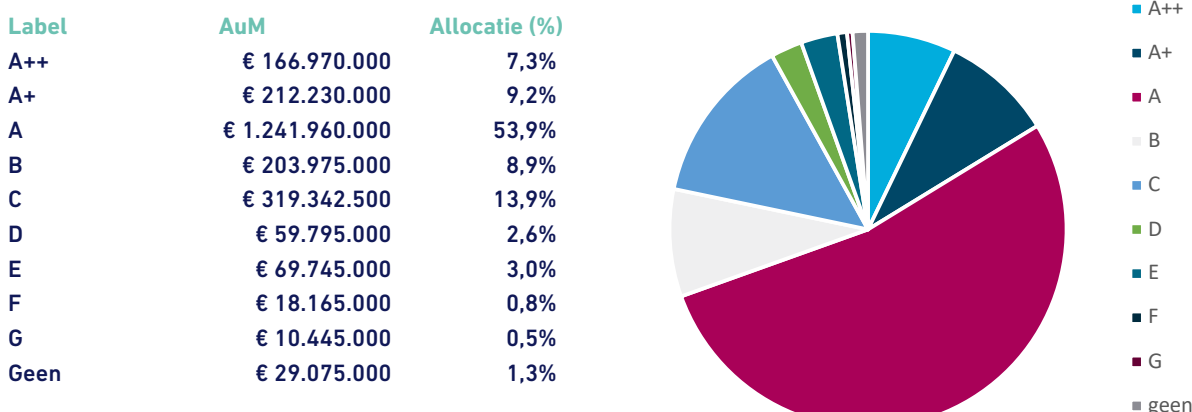

✓ Meten van GRESB-scores

Om inzicht te krijgen in de ESG-prestaties van de vastgoedbeheerders, waaronder de kwaliteit van het klimaatbeleid, maakt PMT sinds 2014 gebruik van de Global ESG Benchmark for Real Assets (GRESB) scores⁸. Deze score is opgebouwd uit circa 5.000 datapunten in 14 ESG-categorieën, waaronder broeikasgassen en energieverbruik. De GRESB-score geeft een relatieve beoordeling van de ESG-prestaties van een beheerder ten opzichte van de benchmark.

✓ Meten van energielabels

De energie-efficiëntie van Nederlands vastgoed wordt inzichtelijk gemaakt met energielabels, zie onderstaande figuur, overzicht per 31-3-2022.

✓ Eerste carbon footprintmetingen

Ook is een start gemaakt met het meten van de CO₂-impact van de vastgoedbeleggingen. Dit wordt gedaan met behulp van data die door beheerders wordt aangeleverd aan GRESB.

Voor de directe beleggingen in Nederlands vastgoed is de databeschikbaarheid relatief hoog. Voor vrijwel alle beleggingen kan de carbon footprint worden gemeten. Voor de IOG-portefeuilles is minder data beschikbaar (circa 79% dekking). Voor de indirecte beleggingen in beursgenoteerd vastgoed in Europa en Amerika is binnen GRESB een datacoverage voor CO₂ van circa 61%.

• Ontwikkelen van een carbon footprintrapportage en meten van alignment met CRREM-paden

PMT gebruikt de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM)⁹-paden om een beeld te vormen bij de uitstoot-intensiteit van de beleggingen. De paden laten per vastgoedsegment en regio zien welke uitstootintensiteit per m² past bij een 1,5 graden scenario. Met behulp van de GRESB-data en CRREM-paden ontwikkelt

⁸ [GRESB | Global ESG Benchmark for Real Assets](#)

⁹ [CRREM - Make decarbonisation measurable & Manage Carbon Risk](#)

PMT momenteel een carbon footprintrapportage voor vastgoed die inzicht geeft in de mate waarin de verschillende beheerders op koers liggen voor een 1,5-graden scenario.

• Datakwaliteit en -dekking vergroten

Data over de intensiteit van CO₂-uitstoot die wordt aangeleverd via GRESB is vaak gebaseerd op schattingen, omdat het energieverbruik grotendeels bepaald wordt door het energieverbruik van huurders. Deze informatie is doorgaans niet beschikbaar voor investeerders. PMT benadrukt bij vastgoedbeheerders het belang van een verhoging van de dekking van de CO₂-intensiteit metingen en verbetering van de datakwaliteit. Beheerders kunnen bijvoorbeeld met huurders afspreken dat zij toegang krijgen tot de verbruiksdata, of de kwaliteit van schattingen verbeteren door een gemiddeld energieverbruik te gebruiken van een cluster goed vergelijkbare vastgoedobjecten.

Om vergelijkbaarheid te bevorderen vraagt PMT de beheerders via GRESB te rapporteren. De interpretatie van de GRESB-richtlijnen kan echter verschillen. Om die reden wordt direct, en via samenwerkingsverbanden (INREV, EPRA, GRESB en GREEN¹⁰), aangestuurd op het consistent meten van data en wordt meegedacht over een passende aanpak.

• Vergroten van inzicht in CO₂-uitstoot bij bouw

De uitstoot die wordt meegenomen in de CRREM-paden en aangeleverd wordt via GRESB beperkt zich momenteel tot de operationele uitstoot. De uitstoot die vrijkomt bij de bouw en renovatie van vastgoed wordt (nog) niet meegenomen. Wanneer deze standaarden beschikbaar komen, zal er bij managers aangedrongen worden om ook deze informatie te publiceren en toe te voegen aan de rapportage.

5.2 Doelstellingen

✓ gedaan

• mee bezig

• te doen

🎯 doel

- ✓ Ambitie: minimale GRESB-score van drie sterren
- ✓ Ambitie om beleggingen in lijn te brengen met 1,5 graden CRREM-paden
- ✓ Voorlopige doelstelling 2030: uitstoot per m² met 40% omlaag ten opzichte van 2020 CRREM-paden

- Aanscherpen van doelstellingen in lijn met nieuwste onderzoeken
- Uitstoot die vrijkomt bij bouw meenemen in doelstellingen

Portefeuille met netto nul CO₂-uitstoot

✓ Ambitie: minimale GRESB-score van drie sterren

PMT heeft de ambitie om alleen te investeren in vastgoedbeheerders met een minimale GRESB-score van drie sterren en met een in 2025 beoogd gemiddelde van ten minste vier sterren. Om te voldoen aan vier sterren moeten beheerders met hun scores op zowel management als performance in het vierde of vijfde percentiel vallen.

✓ Ambitie om beleggingen in lijn te brengen met 1,5 graden CRREM-paden

PMT heeft de ambitie om de uitstootintensiteit van de beleggingen in lijn te brengen met een 1,5-graden scenario, conform de CRREM-methode.

✓ Voorlopige doelstelling 2030: uitstoot per m² met 40% omlaag ten opzichte van 2020 CRREM-paden

Onderstaande tabel geeft inzicht in de reductie van de CO₂-intensiteit die nodig is op basis van het CRREM-pad voor Nederlandse woningen. In lijn met deze paden, streeft PMT naar een reductie van de

10 INREV betreft de overkoepelende organisatie van niet-beursgenoteerde vastgoed vehicles, EPRA is de evenknie van INREV voor beursgenoteerd vastgoed in Europa. Het samenwerkingsverband GREEN voert engagement met vastgoedbedrijven en fondsen. De engagement is gericht op het verbeteren van klimaatdata, het opstellen van verduurzamingsplannen en certificeren van objecten in portefeuilles.

CO₂-uitstoot in 2030 met ongeveer 40% ten opzichte van 2020¹¹.

Jaar	Benodigde reductie t.o.v. 2020	Uitstoot intensiteit Nederlandse woningen o.b.v. CRREM-pad
2020		26,4 kg per m ²
2030	Ca. 40%	16,6 kg per m ²
2040	Ca. 70%	8,3 kg per m ²
2050	Ca. 95%	1,4 kg per m ²

• Aanscherpen van doelstellingen in lijn met nieuwste onderzoeken

De CRREM-methode is in ontwikkeling. PMT is voornemens om de doelstellingen voor de vastgoedportefeuille steeds aan te scherpen in lijn met de laatste wetenschappelijke inzichten.

• Uitstoot die vrijkomt bij bouw meenemen in doelstellingen

Op dit moment ziet PMT nog geen passende mogelijkheden om de uitstoot die vrijkomt bij de bouw mee te nemen in de doelstellingen. Als geschikte data hiervoor beschikbaar komt, is de intentie om ook hier doelstellingen op te formuleren.

5.3 Druk

✓ gedaan

• mee bezig

• te doen

🎯 doel

- ✓ Selectie en monitoring van beheerders op basis van ESG-criteria
- ✓ Opdracht gegeven voor renovatie van Nederlandse woningen
- ✓ Enquête over klimaatambities

- Opdracht geven en vragen om ontwikkeling routekaarten

Vastgoed voldoet aan 'net zero' doel

✓ Selectie en monitoring van beheerders op basis van ESG-criteria

PMT kan in de vastgoedportefeuille hoofdzakelijk bijdragen aan een lagere CO₂-uitstoot door vastgoedbeheerders te selecteren die zich inzetten voor CO₂-reductie en hen waar nodig te motiveren om ambitieuzere stappen te zetten. Dit wordt gedaan door beheerders te vragen inzicht te geven in de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille en een verduurzamingsplan op te stellen (een routekaart) voor het bereiken van een uitstootreductie die past bij de 1,5-graden CRREM-paden.

PMT vindt het niet alleen belangrijk dat vastgoedbeheerders hun beleggingen in lijn brengen met de 1,5 CRREM-paden, maar vooral hoe zij dit doen. Om deze reden beoordeelt PMT de routekaarten van de beheerders dan ook niet enkel op basis van de verwachte CO₂-reductie, maar ook op basis van de kwaliteit van de acties die de beheerders verwachten te nemen inclusief de verwachte kosten en opbrengsten.

- Beheerders worden gestimuleerd om de CO₂-uitstoot van de portefeuille te verlagen door de energie-efficiëntie van bestaande panden te verbeteren middels renovaties. Dit levert naar verwachting een grotere bijdrage aan een reductie van de reële uitstoot dan de verkoop van vastgoed met een lage energie-efficiëntie.
- PMT vindt het ook belangrijk dat beheerders rekening houden met de uitstoot die vrijkomt bij de bouw van het vastgoed, ondanks dat deze nog niet in de huidige metingen wordt meegenomen.
- Tot slot ziet PMT graag dat er enkel geïnvesteerd wordt in nieuw vastgoed als deze minimaal voldoet aan de 2040 CRREM-paden. Bij voorkeur is nieuw vastgoed al energieneutraal. Zo wordt voorkomen dat vastgoed waar nu in geïnvesteerd wordt, binnen enkele jaren opnieuw gerenoveerd moet worden.

✓ Opdracht gegeven voor renovatie van Nederlandse woningen

Op de direct beheerde Nederlandse vastgoedportefeuille kan PMT meer directe invloed uitoefenen, door

¹¹ Omdat de uitstootintensiteit van de PMT vastgoedportefeuille in 2020 onbekend is, is de aanname gemaakt dat deze gelijk stond aan de intensiteit van de 2020 CRREM-paden (26,4 kg per m²). PMT heeft zijn reductiedoel voor 2030 (40%) gebaseerd op de reductie die is omschreven in de CRREM-paden. Het werkelijke benodigde reductiepercentage kan hiervan afwijken, in verband met eerder beschreven aanname.

bijvoorbeeld beslissingen nemen over welke panden worden gerenoveerd en wat voor eisen aan nieuwbouw gesteld moeten worden. In deze portefeuille zijn tussen 2011 en 2021 circa 1.400 woningen verduurzaamd en is circa 70% van de portefeuille voorzien van een A-label of hoger.

✓ Enquête over klimaatambities

Uit een enquête onder Nederlandse en Europese strategische niet-beursgenoteerde vastgoedmanagers van PMT bleek dat ongeveer 80% van de managers verwacht voor 2050 CO₂-neutraal te zijn. Ongeveer de helft hiervan verwacht dit al eerder te zijn. De meeste managers gebruiken de CRREM-tool al. Bijna alle managers hebben een actieplan opgesteld om de uitstoot omlaag te brengen. Uit de enquête blijkt echter wel dat het kennisniveau van de vastgoedmanagers uiteenloopt. Ook de kwaliteit van de actieplannen is wisselend.

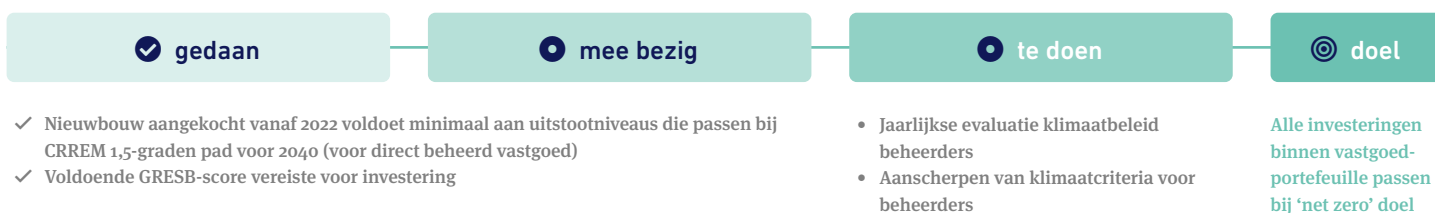
Naar aanleiding van de enquêteresultaten gaat PMT verder in gesprek met de vastgoedbeheerders. Deze gesprekken hebben als doel om een beter beeld te krijgen bij de betrouwbaarheid van de CO₂-data die beheerders gebruiken, de haalbaarheid van de CRREM 1,5-graden paden en de mate waarin de actieplannen van de beheerders passen bij het uitgangspunt dat deze tot een reductie van de reële uitstoot moeten leiden.

• Opdracht geven en vragen om ontwikkeling routekaarten

PMT vraagt beheerders concrete plannen uit te werken om vastgoedobjecten in lijn met de CRREM-paden te brengen, inclusief een planning voor renovatie, installatie zonnepanelen en vervanging van warmte-systemen. Het team dat de Nederlandse vastgoedportefeuille beheert, ontwikkelt momenteel deze plannen.

5.4 (Des)investeren

✓ Nieuwbouw aangekocht vanaf 2022 voldoet minimaal aan uitstootniveaus die passen bij CRREM 1,5-graden pad voor 2040 (voor direct beheerd vastgoed)

PMT wil enkel investeren in nieuw vastgoed als dit vastgoed een CO₂-intensiteit heeft die minimaal voldoet aan de 2040 CRREM-paden. Bij voorkeur is nieuw vastgoed al energieneutraal. Zo wordt voorkomen dat vastgoed waar nu in geïnvesteerd wordt, binnen enkele jaren opnieuw gerenoveerd moet worden.

✓ Voldoende GRESB-score vereiste voor investering

PMT wil alleen in vastgoed investeren via vastgoedbeheerders die zich inzetten om klimaatverandering tegen te gaan en de CO₂-uitstoot van vastgoed voldoende terugbrengen. Om deze reden worden klimaataspecten meegewogen bij selectie en monitoring van vastgoedbeheerders, en criteria gesteld ten aanzien van de GRESB-score.

• Jaarlijkse evaluatie klimaatbeleidbeheerders

Als beheerders te weinig inzetten op een beleid waarmee wordt bijgedragen aan een reductie van de reële CO₂-uitstoot, kan als uiterste escalatiemiddel besloten worden om afscheid te nemen van een vastgoedbeheerder¹².

• Aanscherpen van klimaatcriteria voor beheerders

Naar mate de mogelijkheden om het ambitieniveau van het klimaatbeleid te meten toenemen, zal ook de selectie (en monitoring) van beheerders verder aangescherpt worden.

12 Hierbij de fondsvoorwaarden in acht nemende c.q. rekening houdend met het karakter van eventuele closed end fondsen

6

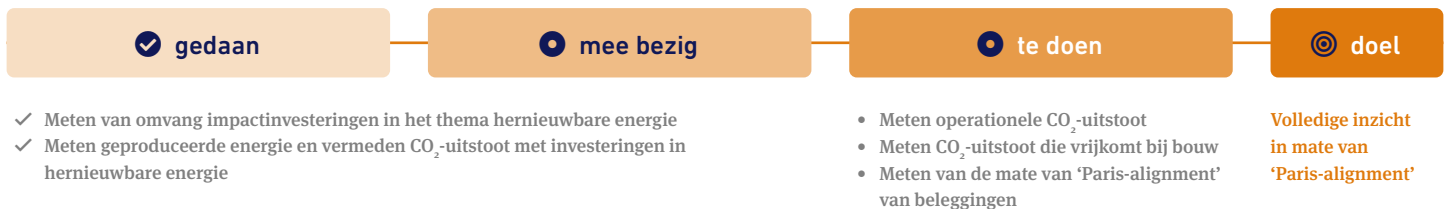
Actieplan infrastructuur

6

Actieplan infrastructuur

6.1 Data

✓ Meten van omvang impactinvesteringen in het thema hernieuwbare energie

PMT verwacht binnen de infrastructuurportefeuille een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de energietransitie door te investeren in bijvoorbeeld de aanleg van windmolenparken en zonnepanelen. PMT meet de omvang van de beleggingen die voldoen aan zijn criteria voor impactinvesteringen in het thema energietransitie, en rapporteert daarover in de jaarverslagen.

✓ Meten geproduceerde energie en vermeden CO₂-uitstoot met investeringen in hernieuwbare energie

Voor de investeringen in hernieuwbare energie meet PMT de hoeveelheid energie die geproduceerd wordt en de omvang van de vermeden CO₂-uitstoot. De vermeden CO₂-uitstoot wordt door de managers berekend door de geproduceerde MWh-energie te relateren aan het CO₂-equivalent van de generieke energiemix (uit onder andere kolen en gas) uit het betreffende land¹³.

● Meten operationele CO₂-uitstoot

Op dit moment zijn er beperkte mogelijkheden om inzicht te krijgen in de operationele CO₂-voetafdruk van onze infrastructuurbeleggingen. Databeschikbaarheid is niet toereikend. PMT streeft ernaar om deze informatie samen met de managers zoveel mogelijk uniform te verzamelen. Aandacht voor scope 1 tot en met 3-uitstoot is daarbij relevant, gezien de doorgaans significante indirecte uitstoot die gerelateerd is aan infrastructuursegmenten als wegen, havens of vliegvelden.

● Meten CO₂-uitstoot die vrijkomt bij bouw

Ook de CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de ontwikkeling van infrastructuur is vaak zeer relevant voor deze beleggingen, maar nog moeilijk te meten. PMT streeft ernaar om het inzicht in de carbon footprint van infrastructuurontwikkeling te vergroten.

● Meten van de mate van 'Paris-alignment' van beleggingen

PMT beoogt de mate van uitstoot(reductie) van infrastructuurbeleggingen te kunnen beoordelen op passendheid bij de doelstellingen van het Parijsakkoord. Om dit te kunnen meten, zal onderzoek gedaan worden naar aansluiting bij initiatieven zoals GRESB, UNPRI en SBT.

¹³ PMT rapporteert jaarlijks over de impactbeleggingen via de jaarverslagen, inclusief de beleggingen in het thema 'energie-transitie' in de infra debt, infra equity en private equity portefeuilles.

6.2 Doelstellingen

✓ Overkoepelende ambitie 2030 vastgesteld:
€ 4 miljard in impactinvesteringen
energietransitie

• Doelstellingen op CO₂-uitstoot en de mate
van 'Paris-alignment' van beleggingen

Portefeuille
met netto nul
CO₂-uitstoot

✓ Overkoepelende ambitie 2030: € 4 miljard in impactinvesteringen energietransitie

PMT heeft als ambitie voor 2030 gesteld om € 4 miljard te investeren in impactinvesteringen in de energietransitie. Om in aanmerking te komen als impactinvestering, moet een belegging de intentie hebben om een meetbare, positieve impact te bewerkstelligen op het gebied van milieu- en sociale factoren. Daarnaast moet een belegging ook een passend financieel rendement realiseren. De belegging moet voldoen aan de volgende kenmerken:

- impact intentie (vóór aangaan van de investering, uitgangspunt is een lange termijn hold);
- gericht zijn op het oplossen of voorkomen van een maatschappelijk probleem;
- meetbaarheid (jaarlijkse meting van gerealiseerde impact aan de hand van vooraf vastgestelde KPI's);
- financieel rendement (in lijn met de doelstelling van het betreffende product c.q. mandaat).

Binnen de huidige beleggingsstrategieën voor infrastructuuraandelen en infrastructuurleningen is onze verwachting dat deze portefeuilles per 2025 circa € 1,75 miljard aan impactinvesteringen in energietransitie zullen bevatten. Deze beleggingen dragen bij aan CO₂-reductie binnen de energiesector.

• Doelstellingen op CO₂-uitstoot en de mate van 'Paris-alignment' van beleggingen

PMT is voornemens om ook CO₂-reductiedoelstellingen of doelstellingen op de mate van Paris alignment van de beleggingen in generieke infrastructuur te formuleren. Dit is echter afhankelijk van de beschikbaarheid van toereikende data.

6.3 Druk

✓ Selectie en monitoring van beheerders
op basis van ESG-criteria

• Onderzoek naar bruikbaarheid GRESB of
vergelijkbare initiatieven

• Stimuleren van managers om passende
routekaarten op te stellen voor CO₂-
reductie binnen infrastructuur
• Uitbreiding monitoring van klimaatbeleid
beheerders

Projecten voldoen
aan 'net zero' doel

Onderstaande punten gelden voor alle infrastructuurbeleggingen, zowel energietransitie-gerichte infrastructuur als generieke infrastructuur.

✓ Selectie en monitoring van beheerders op basis van ESG-criteria

PMT selecteert beheerders die zich inzetten voor CO₂-reductie. PMT toetst in welke mate een beheerder ESG-factoren meeweegt in het beleggingsproces. Minimum ESG-eisen die aan iedere beheerder gesteld worden zijn:

- de beheerder is UNPRI ondertekenaar;
- ESG factoren worden geïntegreerd in het beleggingsproces.

🔴 Onderzoek naar bruikbaarheid GRESB of vergelijkbare initiatieven

GRESB is naast de vastgoedmarkt ook beschikbaar voor het beoordelen van managers binnen de infrastructuurmarkt. Er zal onderzocht worden welke rol GRESB (of een eventuele vergelijkbare partij) kan spelen voor de infrastructuurportefeuille. Bijvoorbeeld door als vereiste te stellen dat managers deelnemen aan GRESB en de CO₂-intensiteit rapporteren in lijn met GRESB-richtlijnen.

🔴 Stimuleren van managers om passende routekaarten op te stellen voor CO₂-reductie binnen infrastructuur

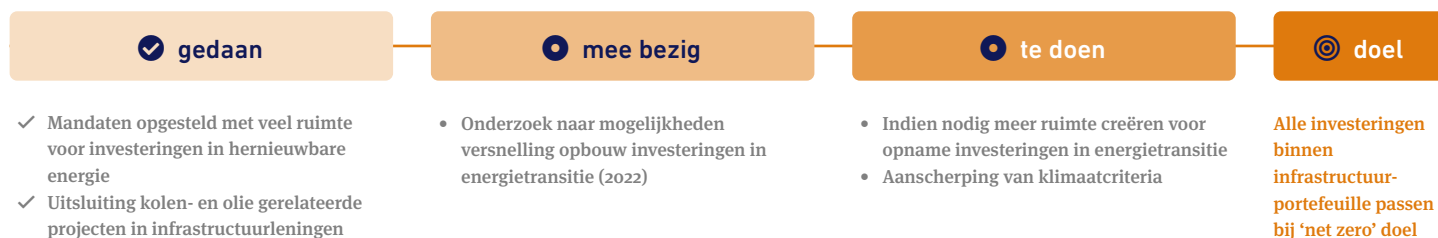
Het benchmarken van fondsen en het vergelijken van gelijke type-investeringen en assets kan richting geven aan de dialoog met managers. Ook kan het helpen bij het gezamenlijk ontwikkelen van verbetervoorstellen. PMT is voornemens om managers te vragen om hun beleid in lijn met 'net zero' te brengen.

🔴 Uitbreiding monitoring van klimaatbeleid beheerders

Naarmate standaarden voor het meten van de CO₂-uitstoot en het opstellen van een beleid dat aansluit bij 'net zero' zich verder ontwikkelen, zullen klimaatcriteria in het monitoring- en selectieproces en de mandaten verder worden aangescherpt.

6.4 (Des)investeren

✓ Mandaten opgesteld met veel ruimte voor investeringen in hernieuwbare energie

In de infrastructuurleningenportefeuille wordt de beheerder veel ruimte geboden om investeringen in hernieuwbare energie te doen. De portefeuille kan tot 50% met duurzame energie ingevuld worden. In de infrastructuuraandelenportefeuille wordt enkel in hernieuwbare energie geïnvesteerd.

✓ Uitsluiting kolen- en olie gerelateerde projecten in infrastructuurleningen

In de infrastructuurleningenportefeuille zijn investeringen in kolen- en olie gerelateerde projecten sinds opbouw van dit product (vanaf 2019) uitgesloten.

🔴 Onderzoek naar mogelijkheden versnelling opbouw investeringen in energietransitie (2022)

Momenteel wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om energietransitie-investeringen in de infrastructuurportefeuille te versnellen. Bijvoorbeeld middels co-investeringen en het aanstellen van additionele specialistische managers.

🔴 Indien nodig meer ruimte creëren voor opname investeringen in energietransitie

Als er onvoldoende ruimte blijkt voor de beoogde verdere opbouw van investeringen in de energietransitie binnen de huidige mandaatkadering, zal overwogen worden om deze kadering te herijken. Daarbij moet de portefeuille vanzelfsprekend passend blijven bij het beoogde risico-rendementsprofiel.

🔴 Aanscherping van klimaatcriteria

Tot slot kunnen richtlijnen of grenzen voor beleggingen waarin bij voorkeur niet wordt belegd, worden aangescherpt naar mate standaarden zich verder ontwikkelen. Daarbij kan gedacht worden aan generieke infrastructuur met een hoge mate van energie-inefficiëntie.

7

Actieplan private equity

7

Actieplan private equity

7.1 Data

✓ Meten van ESG-performance fondsbeheerders

Bij het aangaan van nieuwe investeringen binnen private equity beoordeelt PMT de ESG-prestaties van een fonds. Hiermee vormt PMT een beeld van hoe fondsbeheerders verantwoord beleggen-beleid door hebben gevoerd in de organisatie, in het investeringsproces en bij portefeuille-ondernemingen, maar ook de kwaliteit van ESG-rapportages. Onder andere de governance, de ESG-gerelateerde toezeggingen die zijn afgegeven en de mate waarin ESG-kenmerken (waaronder klimaat) worden meegenomen in de investeringsbeslissingen worden hierin meegewogen.

✓ In kaart brengen mogelijkheden om carbon footprint van private equity-beleggingen te meten

PMT werkt aan een eerste inventarisatie van de CO₂-uitstoot data die door de verschillende private equity beheerders wordt, of zal worden, verstrekt. Voor deze beleggingscategorie is op dit moment veel minder CO₂-uitstoot data beschikbaar dan voor beursgenoteerde aandelen en doorgaans alleen nog op portefeuilleniveau. Dit hangt samen met het feit dat de onderliggende bedrijven waarin fondsbeheerders investeren veel kleiner zijn dan beursgenoteerde bedrijven. Deze bedrijven hebben doorgaans minder rapportageverplichtingen en minder capaciteit tot hun beschikking voor CO₂-rapportage dan beursgenoteerde bedrijven. Het is de verwachting dat dit in de komende jaren zal verbeteren, vooral gedreven door de volgende ontwikkelingen:

- 1 uitbreiding van Europese wetgeving t.a.v. rapportageverplichtingen (CSRD);
- 2 nieuwe sector initiatieven, waaronder het *European Data Co-operative* (EDC) en het *ESG-data Convergence Initiative* (EDCI);
- 3 toenemende vraag vanuit investeerders.

● Opstellen van carbon footprint-rapportage

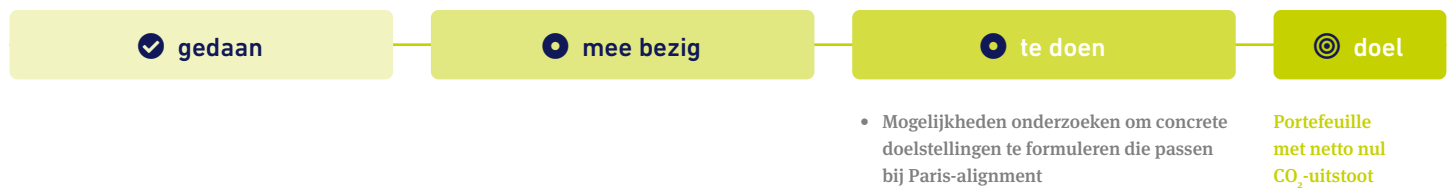
Zodra er voldoende input beschikbaar is, zal net als voor beursgenoteerde aandelen een carbon footprint-rapportage opgesteld worden. Via een ingroeipad kan rekening gehouden worden met verschillen tussen kleine en grote fondsbeheerders en fondsbeheerders in een niet-carbon intensieve sector zoals de gezondheidszorg.

● Meten 'Paris alignment' van beleggingen en/of fondsbeheerders

PMT beoogt om ook binnen de private equity-portefeuille voor iedere fondsbeheerder en de onderliggende bedrijven inzichtelijk krijgen of ze genoeg doen om de uitstoot in lijn te brengen met een 1,5-graden pad. Er zal onderzocht worden op welk niveau, dat van de fondsbeheerders of onderliggende ondernemingen, de mate van 'Paris alignment' het best kan worden gemeten. Interpretatie van de carbon footprint-ontwikkeling van de private equity-portefeuille is mogelijk meer complex dan voor de beursgenoteerde aandelenportefeuille, omdat de ondernemingen in de portefeuille relatief kort worden aangehouden en in die periode doorgaans sterk groeien en veranderen door M&A activiteiten.

7.2 Doelstellingen

• Mogelijkheden onderzoeken om concrete doelstellingen te formuleren die passen bij 'Paris alignment'

PMT verricht onderzoek naar de formulering van concrete doelstellingen. Er kunnen doelstellingen bepaald worden op de mate van alignment van de fondsbeheerders met een 1,5-graden pad of een niveau lager, of op de uitstootintensiteit van de onderliggende ondernemingen (zoals bij beursgenoteerde aandelen).

7.3 Druk

✓ Selectie en monitoring van fondsbeheerders op basis van ESG-criteria

Investerings in private equity worden gedaan via externe fondsbeheerders en co-investeringen. PMT heeft indirecte invloed op de onderliggende bedrijven bij fondsen. PMT kan hoofdzakelijk invloed uitoefenen door fondsmanagers aan te stellen met een goed klimaatbeleid, door hen te motiveren om dit thema op een passende manier mee te wegen in hun investeringsbeslissingen, en door hen te bewegen (onder andere via bestuursfuncties) PMT's voorwaarden en doelstellingen toe te passen. De fondsbeheerders zelf hebben wel een veel grotere stem en mate van invloed op de onderliggende ondernemingen dan aandeelhouders bij beursgenoteerde bedrijven, en veranderingen kunnen vaak sneller worden doorgevoerd. Met co-investeringen repliceert PMT deels de private equity fonds-portefeuille, door te investeren in ondernemingen waar het fonds ook in investeert. Een externe manager selecteert en beheert de co-investeringsportefeuille namens PMT. Door bewuste keuzes te maken waar wel en niet in te investeren op basis van ESG-criteria kan PMT het ESG-profiel van de co-investeringsportefeuille sturen.

In 2021 heeft PMT het selectieproces voor het aanstellen van nieuwe beheerders aangepast, zodat de kwaliteit van het ESG-beleid van de beheerder nog zwaarder wordt meegewogen. PMT vraagt fondsbeheerders om ESG-risico's bij onderliggende ondernemingen te identificeren, de risico-mitigatiemaatregelen vast te leggen in een ESG-actieplan en hierover en over de uitvoering van het ESG-actieplan te rapporteren. ESG is een vast onderdeel van investeringsvoorstellen en de doorlopende monitoring van managers, waarbij zaken geëist worden zoals UNPRI-ondertekening, kwalitatief goede rapportage en bewijs van ESG-bewuste processen en beleggingskeuzes.

Daarnaast zet PMT zich in voor het opnemen van klimaatdoelstellingen en CO₂-uitstootrapportages in fondsdocumentatie bij gesprekken over het opzetten van nieuwe fondsen met fondsbeheerders.

✓ Verzoek aan fondsbeheerders om een TCFD-rapportage op te stellen

PMT is een pilot gestart waarbij aan fondsbeheerders wordt gevraagd om te starten met klimaatrisicorapportages op basis van het framework en de principes van de Taskforce Climate Related Disclosures

(TCFD). Hiermee wordt onder andere gevraagd om inzicht te geven in hoe klimaatrisico's van invloed kunnen zijn op de organisatie en hoe deze beheerst worden. Ook wordt gevraagd om te beschrijven welke maatstaven en doelstellingen de organisatie gebruikt om risico's en kansen op het gebied van klimaat te meten, waarbij onder andere wordt aanbevolen om scope 1-, scope 2- en waar mogelijk scope 3-emissies te rapporteren. Deelname aan deze pilot is vooralsnog op vrijwillige basis. In een later stadium zal PMT evalueren of verplichtstelling passend en noodzakelijk is.

Uitbreiding monitoring van het klimaatbeleid van fondsbeheerders

De verwachting is dat het inzicht in de mate waarin de private equity beleggingen bijdragen aan het beperken van klimaatverandering de komende periode zal toenemen. Met behulp van deze nieuwe inzichten kan PMT de monitoring van het klimaatbeleid van de beheerders verder aanscherpen.

7.4 (Des)investeren

✓ Enkel investeren in nieuwe fondsbeheerders die zich hebben gecommitteerd aan UNPRI

PMT selecteert alleen nieuwe fondsbeheerders als zij bij het aangaan van een commitment ondertekenaar zijn van UNPRI.

Daarnaast zet PMT zich in om het percentage UNPRI-ondertekenaars te vergroten onder bestaande fondsbeheerders. De ambitie voor de private equity portefeuille is om in 2025 100% van het belegd vermogen te beleggen bij UNPRI-ondertekenaars met uitzondering van de staartportefeuille en niet-strategische beleggingen.

✓ Bij onvoldoende ESG-beoordeling geen investering in vervolgfondsen

Fondsbeheerders zien investeerders doorgaans graag terug in vervolgfondsen. PMT investeert echter niet in vervolgfondsen als deze niet voldoen aan de ESG-criteria.

✓ Impact: investeringsfocus op beleggingen die positief bijdragen aan het klimaatakkoord

PMT stelt jaarlijks ruimte beschikbaar voor commitments aan impactinvesteringen, waaronder ook de thema's energietransitie en circulaire economie.

• ESG-criteria aanscherpen op basis van nieuwe inzichten

PMT is voornemens om ESG-criteria en eisen aan het klimaatbeleid van beheerders regelmatig te evalueren en verder aan te scherpen naar mate onze inzichten verder toenemen.

Bijlage 1

Overzicht alle beleggingscategorieën

Beleggings-categorie	Verwachte invloed op reële uitstoot via beleggingscategorie	Allocatie per 31-12-2021	Actieplan?	Carbon footprint meting?	Overige data voor meten bijdrage energietransitie	Doelstelling?	Huidige acties op hoofdlijnen
Beursgenoteerde aandelen	Groot: door onze positie als aandeelhouder te gebruiken om de koers van een bedrijf te beïnvloeden, met bijvoorbeeld engagement, en bedrijven die zich inzetten voor de energietransitie te financieren	29%	In 2022 (actieplan aandelen)	Ja, goede kwaliteit	Score op klimaataspecten in ESG-ratings van bedrijven, Paris alignment score Transition Pathway Initiative	Ja, sector specifieke reductiedoelstellingen op basis van TPI data	Screening op (forward looking) klimaatcriteria. Engagement op olie en gas, nutsbedrijven en energie vragende sectoren. Inzet van resoluties.
Nederlands vastgoed	Groot: door bestaande gebouwen te renoveren en te investeren in energie efficiënt vastgoed	3%	In 2022 (actieplan vastgoed)	Ja, redelijke kwaliteit, eerste rapportage verwacht in 2023	Energielabels en GRESB-scores	Ja, op basis van CRREM-paden	Renovatie van bestaande woningen, nieuwe investeringen in energie efficiënte woningen
Infrastructuur	Groot: door managers te selecteren met een passend klimaatbeleid en in de vormgeving van producten ruimte te maken voor investeringen in hernieuwbare energie/het thema energietransitie	1%	In 2022 (actieplan infrastructuur)	Nog niet in gestandaardiseerde vorm beschikbaar	Opgewekte energie en bespaarde CO2-uitstoot met investeringen in renewables	Ja, op omvang impactinvesteringen in de energietransitie	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria.
IG Credits	Medium: door bedrijven te financieren die zich inzetten om de energietransitie te financieren en (via managers) bedrijven aan te spreken op klimaatbeleid	16%	In 2022 (actieplan bedrijfsobligaties)	Ja, goede kwaliteit	Score op klimaataspecten in ESG-ratings van bedrijven, Paris alignment score Transition Pathway Initiative, Green bonds	Ja, sector specifieke reductiedoelstellingen op basis van TPI data	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria. Screening op klimaatcriteria.
HY	Medium: door bedrijven te financieren die zich inzetten om de energietransitie te financieren en (via managers) bedrijven aan te spreken op klimaatbeleid	7%	In 2022 (actieplan bedrijfsobligaties)	Ja, redelijke kwaliteit	Score op klimaataspecten in ESG-ratings van bedrijven, Paris alignment score Transition Pathway Initiative, Green bonds	Ja, sector specifieke reductiedoelstellingen op basis van TPI data	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria. Screening op klimaatcriteria.
Private leningen	Medium: door bedrijven te financieren die zich inzetten om de energietransitie te financieren en (via managers) bedrijven aan te spreken op klimaatbeleid	<1%	Beknopt plan verwacht in 2023	Nog niet in gestandaardiseerde vorm beschikbaar	Kwalitatieve informatie van beheerders over bijdrage aan energietransitie	Nee. Databeschikbaarheid is hiervoor nog onvoldoende	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria.
Internationaal vastgoed (incl. beursgenoteerd)	Medium: invloed hoofdzakelijk door managers te stimuleren om klimaatbeleid aan te scherpen en nieuwe managers te selecteren met gedegen klimaatbeleid	6%	In 2022 (actieplan vastgoed)	Ja, matige kwaliteit, eerste rapportage verwacht in 2023	GRESB-scores	Ja, op basis van CRREM-paden	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria.
Private equity	Medium: invloed hoofdzakelijk door managers te stimuleren om klimaatbeleid aan te scherpen en nieuwe managers te selecteren met gedegen klimaatbeleid	7%	In 2022 (actieplan Private Equity)	Nog niet in gestandaardiseerde vorm beschikbaar	Kwalitatieve informatie van beheerders over bijdrage aan energietransitie	Nee. Databeschikbaarheid is hiervoor nog onvoldoende	Selectie en monitoring van beheerders op ESG-criteria.
Europese staatsobligaties	Laag: mogelijk via engagement met overheden of verkoop/afbouw van carbon intensieve landen. Onwaarschijnlijk dat dit leidt tot significante impact	20%	Beknopt plan verwacht in 2023	Verwacht in 2023 (verplichting vanuit SFDR)	ND Gain score	Nee. Doelstelling op CO2-uitstoot niet zinvol gezien beperkte invloed PMT	
EMD	Laag: mogelijk via engagement met overheden of verkoop/afbouw van carbon intensieve landen. Onwaarschijnlijk dat dit leidt tot significante impact	6%	Beknopt plan verwacht in 2023	Verwacht in 2023 (verplichting vanuit SFDR)	ND Gain score	Nee. Doelstelling op CO2-uitstoot niet zinvol gezien beperkte invloed PMT	Screening op klimaatcriteria (ND GAIN) middels landenbeleid. Laag scorende landen worden niet opgenomen in de portefeuille.
Hypotheek	Laag: mogelijk door gunstige voorwaarden te stellen voor vergroening woningen	4%	Beknopt plan verwacht in 2023	Nee. Geen prioriteit.		Nee. Doelstelling op CO2-uitstoot niet zinvol gezien beperkte invloed PMT	Consumenten hebben de mogelijkheid om extra geld te lenen om hun huis te verduurzamen.
Cash, derivaten & overig	Laag: mogelijk door met partijen te werken met een relatief sterk klimaatbeleid. Onwaarschijnlijk dat dit een grote invloed heeft.	2%	Nee	Nee. Geen prioriteit.		Nee. Doelstelling op CO2-uitstoot niet zinvol gezien beperkte invloed PMT	Geen

Begrippenlijst

- 1,5-graden pad** De *International Energy Agency* (IEA) heeft berekend wat er nodig is om de uitstoot per 2050 naar netto nul te brengen; dit noemen we het 1,5-graden pad.
- EVIC** *Enterprise Value Including Cash*. EVIC wordt gebruikt als noemer om koolstofintensiteit mee te berekenen bij bedrijfsobligaties. Het is gedefinieerd als de som van de marktkapitalisatie van gewone en voorkeurs aandelen per eind van de fiscale periode, de boekwaarde van de totale schuld en minderheidsbelangen. Posities van contanten worden hierbij niet afgetrokken om een negatieve ondernemingswaarde te voorkomen.
- Net zero** Met 'net zero' wordt 'netto nul uitstoot' bedoeld, zoals omschreven in het *Paris Aligned Investment Initiative Net Zero Asset Owner Commitment*.
- Paris alignment** De mate waarin een belegging op koers ligt om aan de doelen van het Parijsakkoord te voldoen.

